

УКРАЇНСЬКІ ОСОБОВІ ІМЕНА СЕРЕДИНИ XVII ст.
ЯК ОБ'ЄКТ ЛЕКСИКОГРАФІЇ.

У статті здійснено лексикографічний аналіз чоловічих власних імен зі списків полків Реєстру Війська Запорозького 1649 року з початковою літерою З. Наведено відповідники з пам'яток різних регіонів України, прокоментовано походження онімів.

У цій статті лексикографічно опрацьовано чоловічі власні імена з початковою літерою З, зафіксовані у списках полків Реєстру Війська Запорозького 1649 року [Р]. Ця група складається із двох підгруп. Першу представляють народні варіанти, утворені від церковних імен, зокрема *Захаріа* [1366 р. ЕСУМ: 243], *Захаріа* [1627 р. ЛБ: 207] (*Заха(р)*, *Захара*, *Захариашъ*, *Захари(й)*, *Захариашъ*, *Захарка*, *Заха(р)ко*, *Заха(р)чень*, *Заха(р)я*, *Заха(р)яшъ*, *Захаряя*), *Зосіміъ* [ЛБ: 207] (*Зосимъ*), *Зинівій* або *Зинонъ* [ЛБ: 207] (*З'їнець*, *З'їновиць*, *З'їнька*, *З'їнь*, *З'їнько*).

Деякі імена з початковою літерою З, які нижче подаються в окремих словникових статтях (наприклад, *Захариашъ*, *Захариашъ*, *Заха(р)яшъ*), в інших тогочасних писемних пам'ятках могли вживатися (деколи навіть в одній і тій самій пам'ятці) для ідентифікації однієї і тієї ж особи. Наприклад: «рожоны(и) пань *Заха(р)яшъ* Петровичъ Ди(д)ковъски(и) – Я, *Захариашъ* Петрови(ч) Ди(д)ковъски(и) – в справе пана *Захарьяша* Петровича Де(д)ковъского – бы(л) на справе и потребе пна *Заха(р)яша* Ди(д)ко(в)ско(го) [Житомир, 1590 р. АЖГУ: 129, 131]; *Zacharij Sawkowicz – Zachariasz Sawkowicz* [Богуслав, 1779 р. АЮЗР 6/II: 213, 219]; чере(з) в'рядника свого немировского пна *Заха(р)яша* Ро(з)ноши(н)ского [Брацлав, 1590 р. ДБВ: 504]; – па(н) *Захариашъ* Ро(з)ноши(н)ски(и) [Брацлав, 1595 р. ДБВ: 611]. Паралельне вживання фонетичних і словотвірних варіантів імен в українській ономастиці виразно виявляється протягом XVI–XVII ст. Нижче подаємо низку прикладів з різних пам'яток, які репрезентують різні регіони України:

д'ївки *Палажски* – д'ївки *Полажски* (обидва приклади – род. одн.) [Володимир, 1594 р. АЮЗР 1/І: 400];

Гри(н)да фило(в) – паралельно та ж сама особа іменується варіантом *Гриць*: *грицьєви* и си(м)кови филове(м) [Одрехова, XVI ст. Картотека];
на (и)ме *И[ва](н)ко* *Рѣды(и)*

Історія мови

[Вінниця, 1601 р. ДБВ: 793] – на (и)ме *Ивашка Родя* [Вінниця, 1602 р. ДБВ: 807];

Па(в)ликъ сы(н) *Ива(н)ко(в)* [Вінниця, 1601 р. ДБВ: 793] – Павлика сына *Ивашкового* [Вінниця, 1602 р. ДБВ: 807];

Бакумъ Миха(и)ленко – *Бокумъ* Миха(и)ленко [Лохвиця, 1654 р. ЛРК: 26];

тогъ *Коньдра(т)* – тогъ *Ко(н)драти(й)* [Лохвиця, 1654 р. ЛРК 31];

передо мною, ... *Хомою* Сєнюковичо(м)ъ [Лохвиця, 1655 р. ЛРК: 34] – передо мною, ... *Фомою* Сєнюковичомъ [Там само, 35];

приточилася справа ω (т) *Омеля*, ткача, которо(г)[о] Юхъниха за чарку сребную, же у на заутрѣ ... вкрадено, а у ω ного *Омеляна* обявилася, позивала [Лохвиця, 1655 р. ЛРК: 34];

мы, звы(ш) помене(н)ны(й) Супърунъ и *Коста(н)ти(й)*, того Гри(ш)ка, жону и дѣтѣ(й) его вы(ч)ными часы квитує(м) – ω тую справу *Костя* и Супруна Нѣжина [Лохвиця, 1656 р. ЛРК: 83];

Пану *Льѣ* Новицкому, польковникови комонному [Батурич, 1685 р. Ун 2004: 807] – Пану *Ляшу* Новицкому, польковниковѣ комонному [Там само: 811].

Це явище, мабуть, зумовлювалося різними причинами, які потребують окремого вивчення. Цікаво, що виявлялося воно і в ойконімії: ω (д) добрѣ половицы села *О(л)ша(н)ки*, аліа(с) *О(л)шаныцы*; з села *О(л)шаныцы*, аліа(с) *О(л)шаньки* [Горошки, 1643 р. ДМВН: 234].

Другу підгрупу імен становлять ще вживані в українців у середині XVII ст., але поодинокі давні слов'янські імена відапелятивного походження. Це залишки обширного пласту слов'янських імен, які ще у XVI ст. і в росіян, і в українців акиивно вживалися як імена. Маємо на увазі імена *Зубко*, *Зубъ* і *Зуй*. Списки Реєстру фіксують нам певний перехідний етап від активного вживання до зменшення їх популярності. Про це свідчить кількісно більша фіксація цих імен в основах уже прізвищевих назв (переважно патронімів), тобто цими іменами ще досить активно називали представників попереднього покоління, тобто батьків (можливо, і дальших предків) записаних у Реєстрі козаків. Це підтверджується і вживанням згаданих імен і в інших пам'ятках (див. докл. пункти IV та V у згаданих реєстрових словах *Зубко*, *Зубъ* і *Зуй*). Вийшовши в наступні століття з активного вжитку як імена, вони залишили слід в українській антропонімії: пройшовши стадії прізвищевих назв і родових прізвищ, зараз продовжують функціонувати як прізвища.

У кінці статті подано список використаних джерел і літератури. У даній статті збережено ті ж принципи побудови словникових статей, що застосовувалися і в попередніх частинах (див. докл. Ост. 2004). У кінці статті подано список використаних джерел і літератури.

Умовні скорочення назв полків (за порядком їх списків у Реєстрі)

Чг – Чигиринський
Чрк – Черкаський
Кнв – Канівський
Крс – Корсунський
Б – Білоцерківський
Ум – Уманський
Бр – Брацлавський
Клн – Кальницький

Кв – Київський
П – Переяславський
Крп – Кропивнянський
М – Миргородський
Плт – Полтавський
Прл – Прилуцький
Н – Ніжинський
Чрн – Чернігівський

Умовні скорочення

білор.	–	білоруське	наз.	–	наз. відм.
болг.	–	болгарське	обл.	–	область
Вн м	–	м. Вінниця	одн.	–	однина
ВП	–	вуличне	ор.	–	орудний
прізвисько			відмінок		
дав.	–	давальний	оф.	–	офіційний
відмінок			варіант імені		
див.	–	дивись	п.	–	польське
діал.	–	діалектне	пол.	–	половина
докл.	–	докладніше	пор.	–	порівняй
Дон м	–	м. Донецьк	псл.	–	праслов'янське
жін.	–	жіноче	р.	–	рік
Жт обл	–	Житомирська	Рв м	–	м. Рівне
область			Рв обл		Рівненська
знах.	–	знахідний	область		
відмінок			рідк.	–	рідкісне
знач.	–	значення	род.	–	родовий
ІФ обл	–	Івано-	відмінок		
Франківська область			розм.	–	розмовний
Кв м	–	м. Київ	варіант імені		
Кв обл	–	Київська	рос.	–	російське
область			рр.	–	роки
кін.	–	кінець	серб.	–	сербське
Крв обл	–	Кіровоградська	стп.	–	старопольське
область			стсл.	–	старослов'янське
Лв м	–	м. Львів	суч.	–	сучасне
Лг м	–	м. Луганськ	Трн м	–	м. Тернопіль
Лг обл	–	Луганська	укр.	–	українське
область			церк.	–	церковне
мн.	–	множина	чол.	–	чоловіче

3

□□□□(□) I. Походження: народний варіант від церк. імені Захарія [1366 р. ЕСУМ: 243], Зах́арія [1627 р. ЛБ: 207]. Утворений шляхом усучення двох кінцевих голосних.

II. Приклади: Заха(р) Горьбынька, 104; Заха(р) Вакгула, 187 зв.; Заха(р) Ябуре(н)ко, 201 зв.

III. Варіанти, кількість носіїв: Заха(р) 3: Крс 1, Бр 1, Клн 1.

IV. Прізвищеві назви: а) (у Реєстрі) Трохи(м) Захаре(н)ко, 3 зв.; Ониско Захарови(ч), 155 зв.; Иванъ Захаре(н)ко, 171; Иванъ Захаре(н)ко, 183; Ти(м)ко Захаренько, 202; б) (в інших пам'ятках) Захар, Захарик [1785–1820 рр. Панцьо: 105]; Захарьо (Zachario) [Львів, 1785–1788 рр. Фаріон: 195]; Захарук (Zacharuk) [Львів, 1819–1820 рр. Фаріон: 195].

V. Пам'ятки, словники: Захар Краковский [1654 р. ПК: 67]; Матв'їй Захаревич Церюв, ремесла ковалського ... двор свой власний ... продал Хвеску Семеновичу, ремесла шевського [1693 р. ВКДГМ: 916–917].

VI. Сучасний словник: оф. Захár [ВЛ: 60; Трійняк: 137].

VII. Прізвища: Захár [Трійняк: 138; Чучка: 230; DUSC: 335]; Захарáш, Захарéвич [РС: 390; Трійняк: 138], Захарéвський [Трійняк: 138]; Захáрейко [ГК: 86]; Захарéйко [Горп: 144]; Захáренко [ГК: 86; Горп: 17; РС: 391; Трійняк: 138]; Захарéнко [DUSC: 335]; Захарéць [ЗА: Кв м; РС: 391]; Захáрик [Трійняк: 138; DUSC 335]; Захáрин [РС: 391] Захáрич [Трійняк: 138]; Захаричук [Dict: 173]; Захаришин [ЗА: Лв м]; Захáрів [ЗА: Лв м; Трійняк: 138]; Захарій, Захарійчук [Dict: 173]; Захáров [РС: 392]; Захару́к [ГК: 86; Горп: 122; РС: 392; Трійняк: 138; DUSC 335]; Захару́нь, Захару́сь [Трійняк: 138]; Захарчу́к [DUSC: 335]; Захарю́к [Трійняк: 138; DUSC: 336]; Захарю́та [Трійняк: 138]; Захаря́к [РС: 392; Трійняк: 138].

□□□□□□ I. Походження: а) утворене від Заха(р) (див.) за допомогою суфікса-флексії -а.

II. Приклади: Захара Бобрыкъ, 49 зв.; Захара Жаданенько, 156 зв.; Захара Луце(н)ко, 164 зв.

III. Варіанти, кількість носіїв: Захара 4: Чрк 1, Ум 3.

III. Прізвищеві назви: Трохи(м) Захаре(н)ко, 3 зв.; Иванъ Захаре(н)ко, 171; Иванъ Захаре(н)ко, 183; б) (в інших пам'ятках) Захара (Zachara) [Львів, 1785–1788 рр. Фаріон: 195]; Захарук (Zacharuk) [Львів, 1819–1820 рр. Фаріон: 195].

VII. Прізвища: Зах́ара [ГТ: 102; РС: 391; Трійняк: 138; DUSC 335]; Захарáш, Захарéвич [РС: 390; Трійняк: 138]; Захарéвський [Трійняк: 138]; Захáрейко [ГК: 86]; Захáренко [ГК: 86; Горп: 17; РС: 391; Трійняк: 138]; Захарéнко [DUSC: 335]; Захарéць [РС: 391];

Захари́к [Трійняк: 138; DUSC 335]; Захари́н [РС: 391] Захари́ч [Трійняк: 138]; Захари́чук [Dict: 173]; Захари́шин [ЗА: Льв м]; Захари́в [ЗА: Льв м; Трійняк: 138]; Захари́й, Захари́йчук [Dict: 173]; Заха́ров [РС: 392]; Заха́ру́к [ГК: 86; Горп: 122; РС: 392; Трійняк: 138; DUSC 335]; Заха́рунь, Заха́русь [Трійняк: 138]; Заха́рчу́к [DUSC 335]; Заха́рюк [Трійняк: 138; DUSC 336]; Заха́рюта [Трійняк: 138]; Заха́ряк [РС: 392; Трійняк: 138].

VIII. Паралелі: суч. білор. розм. Заха́ра (< Захар) [Суднік: 35].

□□□□□□□□ I. Походження: від церк. імені Заха́рія [ЛБ: 207]. Утворене за допомогою суфікса **-аш**.

II–III. Захариашь Калъчъче(н)ко, 176 зв. (Бр).

IV. Прізвищеві назви: а) (у Реєстрі) Юсифъ Захариашо(в) зя(т), 154.

V. Пам'ятки, словники: Zakarias [поч. XIII ст. Чучка 2008: 98]; панове братство посылали до Варшави до права пана Захариаша Андреювича [Львів, 1611 р. АЮЗР 1/XI: 11]; П'яньзь взяле(м) ѿ(т) П: Захариаша за с'їножа(т) на б'їлогощи (Львів, 1615 р. ЛСБ 1126: 4 зв.); Захариаш Григорович Святополк–Четвертинський (волинська гілка князів Четвертинських) [Київ, 1638 р. Войтович: 79–81].

VI. Прізвища: Захариаш [ЗА: Льв м].

VIII. Паралелі: білор. Захариаш Ващанка [1746 р. Бірыла: 75].

Див. ще □□□□□□□□.

□□□□□□(□) I. Походження: від стсл. Захария (див.) шляхом усічення кінцевого **-а** [ЕСУМ: 243].

II–III. Захари(й) Шва(й)ко(в)ски(й) со(т)ни(к), 177 зв. (Бр).

IV. Прізвищеві назви: б) (в інших пам'ятках) Демянь Захариєвъ, сте(л)махъ войсковий [1728 р. ДНПМ: 195]; У него жена Евдокия Захариєва дочь [Харків, 1782 р. РСВО: 69].

V. Пам'ятки, словники: Въ ·й· пама(т) с'їго захарья [1283 р. ЄЄ: 129 зв.]; снъ попа захаріа [Сучава, 1428 р. ССМ I: 388]; ми ... потвердили ... тоє селище Тоадероу и братіам его Іоноу и Поюу и Захарію [Сучава, 1479 р. ССМ: 388]; захаріи ѿ(т)ца своего до(м) ѿпоустивши ... в поуцѣ ѿ(т)ишо(л) [поч. XVII ст. Картотека]; Захарій Степановъ [1672 р. Ун 2004: 591]; Ониско Леонов, Захарий Прокопович Черняк и Миколай Платченев, мешчане..., доходили на Татияни Мукосѣихи чтирох талярий долгу [1693 р. ВКДГМ: 959]; Zacharij Sawkowicz [Богуслав, 1779 р. АЮЗР 6/II: 213]; Захарій Бурдугъ [XVII–XVIII ст. Шамрай: 119]; Козак Захарій Григорович [XX ст. ПВ: 138].

VI. Сучасний словник: оф. Захарій [ВІЛ: 60].

VII. Прізвища: Захарій [DUSC: 335]; Захарий [Панчук 132]; Захарийченко, Захарийчук [ЗА: Кв м]; Захария [ЗА: Льв м]; Захарієнко [РС: 391; Трійняк: 138]; Заха́ріїв [Трійняк: 138; DUSC: 335]; Заха́рій [РС: 391; Трійняк: 138; Чучка: 230; DUSC: 335];

Захарій [Рульова: 52]; Захарійченко [ЗА: Кв м]; Захарійчук [ЗА: Кв м; DUSC: 335]; Захарія [ЗА: Льв м]; Захаріясе́вич [РС: 391].

VIII. Паралелі: рос. Захарѣи Ст[е]пано(в) снѣ [1651 р. МДБП: 168]; білор. (род.) Захарія Гарбуза [1683 р. Бірыла: 75]; суч. білор. оф. Заха́рый [Суднік 36].

□□□□□□□□ I. Походження: від імені Захари(й) (див.) шляхом додавання суфікса **-аш**. Як вважає М.В. Біри́ла, наявна в білоруській антропонімії XVI–XVIII ст. форма Захарьяш (Захариаш) виникла під впливом польської форми Zachariasz. Вона нотувалася у Польщі з XIV ст., але пізніше поступово виходила з ужитку [Бірыла: 75]. Звичайно, наявність польської форми Zachariasz могла підтримувати вживання і в українській мові XVI–XVIII ст. варіантів Захариашь (див.), Захарияшъ, але слід мати на увазі, що: а) суфікс **-аш** взагалі широко представлений в усіх слов'янських мовах, у тому числі в українській [див. докл.: Чучка 2008: 97 – 98]; б) перші записи імен з українським суфіксом **-аш** на території Закарпаття фіксуються з початку XIII століття: Zakarias [Чучка 2008: 98]. Оскільки суфікс **-аш** активно функціонував в українській антропонімії того часу при творенні народних варіантів імен, виникнення і присутність в українській антропонімії XVI–XVIII ст. варіантів Захариашь та Захарияшъ, цілком відповідала законам української мови. Про поширеність у минулі століття імені Захаріяш свідчить і наявність прізвища Захаріяш, яке функціонує у багатьох регіонах України.

II. Приклади: Захарияшъ Суще(н)ко, 101 зв.; Захария(ш) Лехне(н)ко, 166 зв.

III. Варіанти, кількість носіїв: Захарияшъ 1: Крс; Захария(ш) 1: Ум.

IV. Прізвищеві назви: Павло Захарияше(н)ко, 101; Опанась Захарияшенъко, 318; Гаврило Захарияшенъко, 329.

V. Пам'ятки, словники: панъ Захарияшъ Лагодовский вчинил был постановенье зъ его милостью паномъ моим [Луцьк, 1575 р. АЮЗР 8/VI: 427]; па(н) Захарияшъ Ро(з)ноши(н)ски(и), вря(д)никъ его м(л). князя воеводы бра(с)лавського немиро[о]вски(и) [Брацлав, 1595 р. ДБВ: 611]; Захария(ш) Бело(ц)ки(и) [1606 р. Ящук II: 173]; Захаріяш (полковник Чигиринського полку у 1630 р.) [Кривошея]; Захарияшъ Антонови(ч) [1643 р. Ящук I: 37]; Zachariasz Sawkowicz [Богуслав, 1779 р. АЮЗР 6/II: 219].

VI. Прізвища: Захаріяш [ЗА: Вн м; Кв м; Льв м; РС: 392; Чучка: 230]; пор. Заха́рія [DUSC: 335].

VIII. Паралелі: білор. Захарьяш Степанович Ленъко [Бірыла: 75].

Див. ще □□□□□□□□, □□□□(□)□□□.

□□□□□□□ I. Походження: від імені Захарь (див.) шляхом приєднання суфікса **-к-а**.

II. Приклади: Заха(р)ка Романови(ч), 10 зв.; Заха(р)ка Ждане(н)ко, 41 зв.; Заха(р)ка **О**ле(к)сиє(н)ко, 67; Захарька Дулуй, 126 зв.; Захарька Демьчєнько, 203; Захарька Трубачь, 318 зв.; Заха(р)ка Чв'їнько, 355; Заха(р)ка Бо(р)зи(й), 380 зв.; Заха(р)ка Шале(н)ко, 389 зв.; Захарка Чо(р)ны(й), 392; Заха(р)ка Гарасимє(н)ко, 447 зв.

III. Варіанти, кількість носіїв: Захарка 14: Крс 2, Ум 9, Бр 1, Крп 1, Плт 1; Заха(р)ка 44: Чг 6, Чрк 4, Кнв 2, Крс 5, Бр 2, Клн 2, П 6, Крп 2, М 7, Плт 3, Прл 2, Н 1, Чрн 2; Захарька 7: Крс 2, Б 1, Бр 1, Клн 2, П 1.

IV. Прізвищеві назви: а) (у Реєстрі) Ива(н) Заха(р)чє(н)ко, 3 зв.; Ильяшь Заха(р)чєнько, 22; Микита Заха(р)кинь, 49 зв.; Семє(н) Заха(р)чє(н)ко, 53 зв.; Ле(с)ко Заха(р)чє(н)ко, 127 зв.; Педорь Заха(р)чєнько(в), 168 зв.; **О**лєшько Заха(р)ковичь, 320 зв.; **О**мє(л)ко Заха(р)чєнько, 368; Процикь Заха(р)чє(н)ко, 419 зв.; б) (в інших пам'ятках) Яков Захарченко [1660 р. ХІ: 139]; Martyn Zacharczuk [Луцьк, 1773 р. АЮЗР 6/ІІ: 162]; Андреи Андреев сын Захарченко [1782 р. РСВО: 34]; Захарка Петро (Zacharka Petro) [Львів, 1785–1788 рр. Фаріон: 195]; (жін.) Марина Захарчиха [Мелені, ХVІІІ ст. Мойсієнко: 56].

V. Пам'ятки, словники: Zacharka Rutenus recognouit [1482 р. ЛР: 114]; на(с)та те(м)на и(с) сыно(м) заха(р)кою продали ... до(м) и(з) огородо(м) [Львів, 1585 р. Юридика: 9 зв.]; Захарка Коваль, ... Захарка Сайковичь [1601 р. АЮЗР 1/ХІ: 30, 32]; Захарка Буг [1654 р. ПК: 68]; Заха(р)ка (одночл. ім.) [1659 р. Крикун: 88]; Захарка Кочерга на мероне с пищалю и саблею [1660 р. ХІІ: 146]; Zacharka [ХVІІ ст. Szulowska: 275].

VII. Прізвища: Захаркєвич [DUSC: 335]; Захаркив, Захаркин, Захаркін [ЗА: Кв м]; Захárчин [РС: 302].

VIII. Паралелі: білор. Захарка (ХVІ ст.) [Бірыла: 75].

□□□□(□)□□ I. Походження: від імені Захарь (див.) шляхом приєднання суфікса **-к-о**.

II. Приклади: Заха(р)ко Чумале(н)ко, 15; Захарько **О**єдоре(н)ко, 110 зв.; Захарько Москаленько, 125; Захарько Писарєнько, 129; Заха(р)ко Шарикга, 139; Заха(р)ко Зюло(в)ски(й), 175 зв.; Заха(р)ко Ма(р)тинє(н)ко, 354 зв.; Заха(р)ко **О**стапє(н)ко со(т)ни(к), 401.

III. Варіанти, кількість носіїв: Заха(р)ко 15: Чг 1, Чрк 1, Кнв 1, Б 3, Ум 1, Бр 1, П 1, Крп 3, М 1, Плт 1, Чрн 1; Захарько 5: Крс 1, Б 3, М 1.

IV. Прізвищеві назви: а) (у Реєстрі) Ива(н) Заха(р)чє(н)ко, 3 зв.; Ильяшь Заха(р)чєнько, 22; Семє(н) Заха(р)чє(н)ко, 53 зв.; Ле(с)ко Заха(р)чє(н)ко, 127 зв.; Педорь Заха(р)чєнько(в), 168 зв.; **О**лєшько Заха(р)ковичь, 320 зв.; **О**мє(л)ко Заха(р)чєнько, 368; Процикь Заха(р)чє(н)ко, 419 зв.; б) (в інших пам'ятках) Яков Захарченко

[1660 р. ХП: 139]; Martyn Zacharczuk [Луцьк, 1773 р. АЮЗР 6/II: 162]; Андреи Андреев сын Захарченко [1782 р. РСВО: 34]; Захарків (Zacharkow), Захарко (Zacharko), Захарчук (Zacharczuk) [Львів, 1785–1788 рр. Фаріон: 195]; (жін.) Марина Захарчиха [Мелені, XVIII ст. Мойсієнко: 56].

V. Пам'ятки, словники: Заха(р)ко Са(н)че(н)ко [Житомир, 1611 р. АКЖГУ: 193]; Захарко Онище [1620 р. ВО: 221]; Захарко Ходолик [1654 р. ПК: 79]; Захарко дехтяр [1666 р. ПКР: 262]; Заха(р)ко Пулинець [Кролевець, 1704 р. ДНРМ: 28]; Заха(р)ко Лисенко [Кременчук, 1740 р. ДНРМ: 278]; Захарко Запара; Заха(р)ко Тарань; Заха(р)ко Сама(р)скій [1756 р. АК: 74, 78, 155]; Zacharko Szramko [Луцьк, 1766 р. АЮЗР 6/II: 127]; Zacharko Wesełykow [Київ, 1768 р. АЮЗР 6/I: 134].

VI. Сучасний словник: оф. Захárко [БІЛ: 60].

VII. Прізвища: Захаркéвич, Захárків [РС: 392; DUSC: 335]; Захарків [Dict: 174]; Захаркін [ЗА: Кв м]; Захárко [ЗА: Кв м; РС: 392; Трійняк: 138; DUSC: 335]; Захárченко [ГБ: 48; ГК: 86; Горпинич: 122; РС: 392; DUSC: 335]; Захарчішин [ЗА: Кв м; РС: 392]; Захарчúк [ГБ 48; ГК: 86; Горп: 284; Горпинич: 122; РС: 392; DUSC: 335]; Захарчук [ЗА: Кв м; Рульова: 24; Шеремета: 208; Яцій: 289; DUSC: 335; Vincenz: 354]; Захárько [Горп: 308; ЗА: Лв м]; пор. Сахарчúк [Горп: 123].

VIII. Паралелі: білор. (род.) Захарка Доволевича [1577 р. Бірыла: 75].

□□□□(□)□€□□ I. Походження: суфіксальний дериват від імені Захарко (див.), утворений шляхом додавання суфікса **-єнь** (як і в Менень Кузменько, 436 зв.). Прізвищева назва Кумь – усічення від імен Абакум, Авакум [Трійняк: 15]; пор. ім'я Ку(м)ко Стары(й), 17.

П–III. Заха(р)ченъ Кумь, 202 (Клн).

IV. Прізвищеві назви: Ива(н) Заха(р)че(н)ко, 3 зв.

VII. Прізвища: Захарченеко [ЗА: Кв м]; Захárченко [ГК: 86]; пор. Захарченя [ЗА: Кв м].

□□□□□□□□ див. □□□□□□□□.

□□□□□□□□ див. □□□□(□)□□.

□□□□□□□□ див. □□□□□□□□.

□□□□(□)□ див. □□□□□□□□.

□□□□□□ I. Походження: фонетичний варіант від церк. імені Захарія [ЛБ: 207].

II. Приклади: Заха(р)я Семеновичъ, 33; Захарья Гонъчаръ, 56 зв.; Заха(р)я Усе(н)ко, 78; Заха(р)я Тогобо(ц)ки(й), 178 зв.; Заха(р)я Римаре(в) зя(т), 187 зв.; Заха(р)я Свистуне(н)ко, 188 зв.; Заха(р)я Криштале(н)ко, 188 зв.; Заха(р)я Скорина, 209; Заха(р)я

Са(м)сонови(ч), 301 зв.; Заха(р)я Ждане(н)ко, 302 зв.; Заха(р)я Исає(н)ко, 303 зв.

III. Варіанти, кількість носіїв: Захаря 2: Бр; Заха(р)я 9: Чрк 1, Кнв 1, Бр 3, Кв 4; Захарья 1: Чрк.

IV. Прізвищеві назви: а) (у Реєстрі) Юхъно Захарьєвичь, 340.

V. Пам'ятки, словники: коупилъ панъ петръ радцьовський дѣдичтво пнекольтъ оу шуолжичновъ оу хлипла и оу брата его захарьѣ [Перемишль, 1366 р. ССМ I: 388]; Заха(р)я Савче(н)ко [Житомир, 1611 р. АКЖГУ: 201].

VII. Прізвища: пор. Захарян, Захарясевич [ЗА: Кв м].

VIII. Паралелі: Захарья Чернышевич [1567 р. Бірыла: 75]; Захарья Янкович [1578 р. Бірыла: 75].

□□□□(□)□□□ I. Походження: а) від імені Захарь (див.) шляхом приєднання суфікса -**аш**; б) від імені Захаря (див.) шляхом приєднання однофонежного суфікса -**ш**.

II–III. Заха(р)яшъ Та(н)ски(й), 444 зв. (Чрн).

IV. Прізвищеві назви: Сидоръ Захаряше(н)ко, 207 зв.; Сте(ц)ко Заха(р)яшо(в) бра(т), 448 зв.

V. Пам'ятки, словники: врожоны(и) панъ Заха(р)яшъ Петровичъ Ди(д)ковськи(и) [Житомир, 1590 р. АЖГУ: 129]; чере(з) врядника своего немировского пна Заха(р)яша Ро(з)ноши(н)ского [Брацлав, 1590 р. ДБВ: 504]; Захаряшъ Мѣшина [1601 р. АЮЗР I/XI: 30]; (род.) Захаряша Ве(р)по(в)ско(го) [1605 р. Яшук I: 98]; (род.) Заха(р)яша вколовьско(го) [1635 р. АКЖГУ: 193]; (дав.) Заха(р)яшови Кнегини(ц)кому [1643 р. Яшук II: 191].

VII. Прізвища: Захарьяш, Захаряш [ЗА: Лв м].

□□□□□□□ I. Походження: від імені Захаря (див.). Друга літера **я** – можливо, описка писаря, хоча слід сказати, що написання підряд двох кінцевих літер **я** трапляється і в інших пам'ятках; пор. Зяя [кін. XVIII – поч. XIX ст. Панцьо: 105].

II–III. Захаряя За(н)кови(ч), 35 (Чрк).

□є□є□□□ I. Походження: а) можливо, від імені Семень (див.). Пор. укр. прізвища Земенюк (перехід початкового [с] у [з]), Семейко [Трійняк: 331–332]. Пор. ще ім'я Ziemiec [Кременець, XVI ст. Нук: 120], яке можна пов'язати із народним варіантом Семєць [Трійняк: 331] або іменами Зенон, Зеновій, Зіновій, Зінко [Нук: 120], а також прізвищеву назву з Реєстру: Семень Сема(л), 118 зв. (Крс). Пор. ще Семейка Завелій [1654 р. ПК: 274]; б) прізвищеву назву Земила (Zemyła) I. Фаріон вважає усічено-суфіксальним дериватом від слов'янських імен-комполітів на зразок Земи[борь], Земи[славъ] [Sv: 85]: (Zem-yl-a) [Львів, 1785–1788 рр. Фаріон: 196]. Основу **Зем-**, яка могла бути препозитивним компонентом аналогічних слов'янських імен-комполітів, можна

вбачати і в народому варіанті Земелка: Зем-ел-к-а (-ел- могло бути фонетично зміненим). У списках Реєстру антропонім Земелка міг функціонувати уже і як родове прізвисько.

П–Ш. Земелка Молоды(й), 393 (Плт).

VII. Прізвища: пор. Земелев, Земелева (жін.) [ЗА: Кв м]; Земелько [ГК: 87]; Земелько [Горпинич: 123].

□ε□□□□ I. Походження: від церк. імені Зиновій [ЛБ: 207].

П–Ш. Зенов'їй Сидоровичъ, 321 зв. (П).

V. Пам'ятки, словники: пор.: Ненадъ сыновъ маеть 4: Еско, Дмитръ, Зенько, Федоръ [Овруч, 1595 АЮЗР 6/І: 246]; пор. З'їновій Кулак'ївскій [1756 р. АК: 84].

VI. Сучасний словник: оф. Зіновій [ВІЛ 60].

VII. Прізвища: пор. Зеневич, Зéник, Зеніт (рідкісний суфікс -ит, пор. у Реєстрі: Куци(т) (< Куц + суфікс -ит) Череп'їче(н)ко, 106 зв.) [DUSC: 341]; Зенич [Близнюк: 15]; Зень [Рульова: 20; DUSC: 340]; Зенча́к, Зенчи́шин, Зенчу́к [DUSC: 341]; Зенько [ЗА]; пор. Зинов'їв, Зиновенко, Зиновів [ЗА: Льв м].

□□□□□□ (□) I. Походження: а) можливо, Зильмо(н) – давній антропонім (у списках Реєстру він міг бути родовим прізвиськом), який походить від псл. *Сьлманъ [див. докл. Козлова: 70]; б) можливо, фонетичний варіант від імен Сильван, Силван [Трійняк: 337]; в) усічено-суфіксальний дериват від імен на зразок Сил[а], Сил[ан], Сил[антій], утворений за допомогою суфікса -ман.

П–Ш. Зильмо(н) Степане(н)ко, 80 (Кнв).

VII. Прізвища: пор. Жельман [Горп: 259]; Жельманович [Dict: 165]; Зельман [РС І: 398]; Зилненко [ЗА]; Зілля, Зіль, Зілько, Зілявська (жін.) [ЗА: Кв м]; Зімен [Горп: 96]; Сільман [ЗА: Рв обл].

□□□ε(□) див. □•ќ□ε□□.

□□(□)□□ див. □•ќ□□□□.

□□□□□□ I. Походження: а) трактуючи цей антропонім як Зозуля, М. Демчук вважає його слов'янським автохтонним іменем відапелятивного походження [Демчук: 125]; б) усічено-суфіксальний дериват від імені Созонь (див.): Соз[онь] + суфікс -ул-а → Созула. Потім відбувся характерний для деяких українських говірок перехід початкового [с] у [з]: Созула → Зозула. Пор. розм. Сазон і Зазон (обидва від Созонт) [Трійняк: 341]; у свою чергу [з] могло переходити в [с]: Захар і Сахар [див. докл. СММ: 318; Трійняк: 138], Захарій і Сахарій, Захарко і Сахарко, Захарцьо і Сахарцьо.

П–Ш. Зозула Панасе(н)ко, 13 (Чг).

IV. Прізвищеві назви: а) (у Реєстрі) Пилипъ Зезуля, 26; Семє(н) Зезуля, 26 зв.; Ю(р)ко Зозуле(н)ко, 35 зв.; Стефанъ Зазуля, 36; Матюш'їка Зезуле(н)ко, 45; Охри(м) Зозуле(н)ко, 71 зв.; Кузма

Зозу(л)ка, 143 зв.; Гринко Зозуля, 151; Ва(с)ко Зозуля, 320 зв.; Ничипорь Зозуле(н)ко, 360; б) (в інших пам'ятках) Харко Зозуля [1756 р. АК: 140]; Зозуля (Zozula) [Львів, 1785-1788 рр. Фаріон: 196]; Зозуля, Зозуляк, Зозульош [кін. XVIII – поч. XIX ст. Панцьо: 105]; пор. Zazula [XVII ст. Szulowska: 279].

VII. Прізвища: Зозулевич [ЗА: Кв м]; Зозуленко [РС: 402]; Зозулик [Близнюк: 27; Шеремета: 206]; Зозулинський [ЗА: Кв м]; Зозулінська (жін.) [ГТ: 105]; Зозулич [Чучка: 234]; Зозуль, Зозулька, Зозулько [ЗА: Кв м]; Зозульський [ГК: 88]; Зозульчак РС: 404]; Зозулюк [ЗА: Кв м]; Зозуля [ГБ 49; ГК: 88; Горп: 198; Горпинич: 126; ГТ: 105; РС: 404; Чучка: 234]; Зозуляк [ЗА: Кв м; РС: 404]; Зозулянський [ЗА: Кв м].

□□□□□□ I. Походження: від церк. імені Зосіміъ [ЛБ: 207].

II. Приклади: Зосимъ Борисє(н)ко, 10; Зоси(м) Атама(н), 309; Зосымъ Зася(д)че(н)ко, 343 зв.

III. Варіанти, кількість носіїв: Зосимъ 1: Чг; Зоси(м) 1: Кв; Зосымъ 1: П.

IV. Прізвищеві назви: а) (у Реєстрі) Грыцько Зосимеенько, 131; Стась Зоси(м), 182; Пилипъ Зосыме(н)ко, 207; Ми(с)ко Зосиме(н)ко, 315 зв.; Го(р)дѣ(й) Зосимеенько, 369 зв.; пор. Степа(н) Зо(с)че(н)ко, 21 зв.; Матвѣ(й) Зо(с)чы(н), 21 зв.; Матвѣй Зоска, 129 зв.

V. Пам'ятки, словники: Крестьянин Зосим Савелевъ [1666 р. ПКР: 38]; ВП Зосимиха (жін.) (< від батькового імені Зосим) [Аркушин: 401].

VI. Сучасний словник: оф. Зосим [ВІЛ: 60].

VII. Прізвища: Зосим [ЗА: Жт обл; Кв м; Крв обл; Лв м; м. Одеса]; Зосіменко [ГБ: 49; Горп: 222; РС: 405]; Зосимец, Зосимов [ЗА: Кв м]; Зосимович [РС: 405]; Зосимчук [ЗА: Кв м; Лв м]; Зосім, Зосіменко, Зосімець, Зосімов [ЗА: Кв м]; Зосімчук [ЗА: Рв обл]; пор. Зосин, Зосич [ЗА: Кв м]; Зосік [DUSC: 345]; Зосіч [ЗА: Кв м]; Зоська [Горп: 61]; Зосько [ЗА: Кв м]; Зосяк [DUSC: 345].

VIII. Паралелі: білор. Зосим Андросов [1769 р. Бірыла: 76].

□□□□□□ див. □□□□□□.

□□□□□ I. Походження: від Зубъ (див.) шляхом приєднання суфікса -к-о.

II–III. Зубко Гла(д)ки(й), 164 зв. (Ум).

IV. Прізвищеві назви: а) (у Реєстрі) Ива(н) Зубче(н)ко, 83 зв.; Бажанъ Зубъче(н)ко, 96; Остапъ Зубъченъко, 97 зв.; Гаврило Зубъче(н)ко, 99 зв.; Грицько Зубъче(н)ко, 100 зв.; Михайло Зу(бъ)ченъко, 102; Степанъ Зубко, 166; Миско Зубченъко, 169; Иванъ Зубъче(н)ко, 427 зв.; Пилипъ Зубъче(н)ко, 433; б) (в інших пам'ятках) Федько Зубко [XVI ст. АЮЗР 1/XI: 33]; Зубковичъ [1595 р. АЮЗР 6/I: 248]; Ѡєдо(р) Зѡ(б)ко [1659 р. Крикун: 77];

Каленик Зубченко [1660 р. ХП: 144]; Елфим Зубко пашет волом [1666 р. ПКР: 300]; Омелько Зубко [1683 р. АЮЗР 1/VI: 509]; Wasył Zubko [1714 р. АЮЗР 6/II: 31]; Савка Зубко [1756 р. АК: 138]; Зубків (Zubkow) [1785–1788 рр. Фаріон: 196]; Зубко [кін. XVIII – поч. XIX ст. Панцьо: 105].

VII. Прізвища: Зубкєвич [Горп: 133; РС: 407]; Зубко [ГК: 89; Горп: 15; ГТ: 106; РС: 407]; Зубкович, Зубковський, Зубчак, Зубчєвський, Зубчєнко, Зубчик, Зубчук [Аркушин: 402; РС: 407].

VIII. Паралелі: рос. прізвищеві назви Зубко, Зубковы (мн.) [XVI – поч. XVII ст. Вес: 124].

□□□□ I. Походження: слов'янське автохтонне ім'я відапелятивного походження [Демчук: 130; Чучка: 235].

II–III. Зубь Ко(н)драте(н)ко, 437 (Н). Див. також: атама(н) Зубь, 398 (Плт).

IV. Прізвищеві назви: а) (у Реєстрі) Омелянь Зубь, 3 зв.; Супру(н) Зубє(н)ко, 4; Ле(с)ко Зубовичь, 43 зв.; Ти(м)ко Зубикь, 46 зв.; Наумь Зубь, 50; Ива(н) Зубь, 69; Петро Зубь, 167; Ивань Зубець, 324; Данило Зуба(р), 325; Ивань Зубє(н)ко, 352; Васи(л) Зубець, 416 зв.; Ивань Зубь, 434; б) (в інших пам'ятках) Зубовичь [1578 р. АЮЗР 8/IV: 86]; мене ω(т) тыхъ подьданы(х) Лаврена Зббенька и Лукьяна, жонь, дете(и) и маестности и(х) вызволиль [Брацлав, 1596 р. ДБВ: 658]; Зубан Хома [1620 р. ВО: 196]; Senko Zubik [серед. XVII ст. МІГ I: 278]; Зубенко; Зубовь [1666 р. ПКР: 71, 329]; Микитка Зубок; Івашко Зубець [1666 р. ПКР: 422, 428]; Микитка Зубок Левко Зуб [1692 р. АЮЗР 2/III: 256]; Паско Зубь [1756 р. АК: 179]; Гаврило Афанасієв сын Зубенко [1782 р. РСВО: 55]; Зуб (Zub), Зубик (Zubyk) [Львів, 1785–1788 рр. Фаріон: 196]; Леонь Зубовець [Мелені, XVIII ст. Мойсієнко: 56]; Зуб, Зубаль, Зубенко, Зубань, Зубер, Зубик [кін. XVIII – поч. XIX ст. Панцьо: 105].

V. Пам'ятки, словники: ВП Зубішин (< від прізвиська матері Зубиха, утвореного у свою чергу від прізвища Зуб) [Аркушин: 404]; ВП Зубочка (жін.) (< від прізвища Зубок) [Аркушин: 405]; ВП Зубчик (< від прізвища Зубач) [Аркушин: 405].

VII. Прізвища: Зуб [ГК: 89; Горп: 9; Горпинич: 127; РС: 404; Чучка: 235; DUSC: 345]; Зубак [ГТ: 106; Горп: 251; РС: 406; Чучка: 235]; Зубака [Чучка: 235]; Зубаль [РС: 406]; Зубаль [ГК: 89; РС: 406; Чучка: 235]; Зубан [РС: 406; Чучка: 235]; Зубаненко [ЗА: Кв м]; Зубанич [РС: 406; Чучка: 235]; Зубанський [РС: 406]; Зубань [РС: 406; Чучка: 235]; Зубанюк [ЗА: Кв м]; Зубар [ГК: 89; РС: 406]; Зубарев [РС: 406]; Зубаревич [ЗА: Лв м]; Зубаренко, Зубарська (жін.), Зубарук [ЗА: Кв м]; Зубаха [ЗА: Лв м]; Зубач [РС: 406; Чучка: 235]; Зубачко [Чучка: 235]; Зубачук [ЗА: Кв м]; Зубаш [Чучка: 235]; Зубашич [ЗА: Кв м]; Зубей [ЗА: Лв м]; Зубейко [РС: 406]; Зубенин [ЗА: Лв м]; Зубєнко [ГБ 49; ГК: 89; Горп: 14; ГТ: 106];

РС: 406]; Зубе́нький [РС: 406]; Зубе́ня [ГК: 89; РС: 406]; Зубец [ЗА: Кв м]; Зубе́ць [ГБ 49; ГТ: 106; РС: 406]; Зубик [ГБ 49; РС: 406]; Зубилевич [ЗА: Лв м]; Зубина [ЗА: Лв м]; Зуби́нський [РС: 406]; Зубло́ [ГТ: 106]; Зубов [ГК: 89; РС: 407]; Зубович [ГК: 89; РС: 407; Чучка: 235]; Зубо́к [РС: 407]; Зуб'ю́к [Аркушин: 403; РС: 407]; Зуб'я́к [Горп: 198; ГТ: 106].

VIII. Паралелі: серб. особове ім'я XIV ст. Зубь [Гркович: 181]; у давньоновгородському діалекті – Зубь [XV ст. Зализняк: 533]; рос. прізвище́ві назви Зуб, Зубовы (мн.), Зубавин, Зубака, Зубарь, Зубахин, Зубок [XV – поч. XVII ст. Вес: 124].

□□□ I. Походження: слов'янське автохтонне ім'я [Роспанд: 12]. С.Б. Веселовський уважає, що у росіян Зуй означало „дитина-пустун” [Вес: 125].

П–Ш. Зуй Іваньченко, 328 зв. (П). Пор. також одночленне іменування: Зуй, 382 (М).

IV. Прізвище́ві назви: а) (у Реєстрі) Степа(н) Зуе́нко, 99 зв.; Степа́н Зуе́нко, 103; Ива́н Зуе́нко, 124 зв.; Тымошъ Зуе́нко, 324; Рома́н Зуе́вски(й), 370 зв.; Ти(м)ко Зуе́нко, 399; Ку(з)ма Зуе́нко, 408 зв.; б) (в інших пам'ятках) у во(и)та че(р)ниховско(г)[о] у Івана Зуя пограбле(но) [1584 р. АКЖМУ: 110]; Я́нка Зу́й [1654 р. ПК: 138]; Па́вло Зу́й [1660 р. ХП: 168]; Вмісто атамана домонтовського Кирила Зуе́нка ... я, Васи(л) Григоріеви(ч), по(д)писа(л)ся [1733 р. ДНРМ: 267]; Гри́цко Зуя́ївський; Фе́доръ Зуи, ... Му́сѣй Зуи; Гри́цко Зую́вський, Яковъ Зуе́вць [1756 р. АК: 101, 177, 226].

V. Пам'ятки, словники: ВП Зуїч; ВП Зуй; родинні ВП Зуї [Аркушин: 405].

VII. Прізвища: Зу́ев [ГК: 89; Горпинич: 127; ГТ: 106]; Зуевич, Зуевський, Зуек [ЗА: Кв м]; Зу́енко [Горпинич: 127]; Зуе́нко [ГК: 89; Горп: 158; Горпинич: 127; ГТ: 106; РС: 407]; Зуїв, Зуївич, Зуївський [ЗА: Лв м]; Зуї́нко [ЗА: Лв м]; Зуї [ЗА: Кв обл, Лг обл; Панчук: 133; DUSC: 346]; Зуї́ко [ЗА: Кв м; Дон м; Лг м]; Зуїков [ЗА: Лв м]; Зуї́ок [ЗА: Кв м]; Зуї́ченко [Горпинич: 127].

VIII. Паралелі: у давньоновгородському діалекті: Зуико [XIV ст. Зализняк: 619]. С.Б. Веселовський зазначає, що в Росії антропоніми Зуй, Зуї́ко, Зуевы в XV–XVII ст. були поширені повсюдно [Вес: 125]. Див. також: Дмитро́к Зу́й [1482 р. Тупиков: 164]; О́ндрюша Зу́й [1629 р. Там же].

□**ѣ**□**є**□□ див. □**ѣ**□**є**(□).

□**ѣ**□**є**□□ див. □**ѣ**□**є**(□).

□**ѣ**□**є**(□) I. Походження: усічено-суфіксальний дериват від імен Зіно́вій або Зіно́н [ЕСУМ: 264]. Утворене за допомогою суфікса **-ец/-ец'**.

II. Приклади: Зине(ц) Ильюче(н)ко, 32; Зине(ц) Оедоровичь, 75; Зънець Ивановичь, 104; Зънець Анътоне(н)ко, 193 зв.; Зине(ц) Добрано(в)ски(й), 314 зв.; Зънець Ро(з)ниче(н)ко, 378 зв.; Зънець Бужи(н)ски(й), 385; Зъне(ц) Ма(р)тиновъ зя(т), 395.

III. Варіанти, кількість носіїв: Зънець 3: Б; Зъне(ц) 11: Чг 1, Чрк 5, Кнв 1, Ум 3, Плт 1, Чрн 1; Зъне(ц) 1: Кнв; Зънець 31: Крс 5, Клн 2, Б 4, П 4, Крп 5, М 4, Плт 2, Прл 2; Зънець 1: М; Зине(ц) 5: Чрк 1, Кнв 3, Кв 1; Зине(ц) 2: Кнв.

IV. Прізвищеві назви: а) (у Реєстрі) Семєнь Зънъце(в) унукъ, 196; Иванъ Зънець, 433; б) (в інших пам'ятках) Тимъшь Зънцъвъ бра(т); Михайло Зънъцовъ [1756 р. АК: 106, 196].

V. Пам'ятки, словники: Зинец Лихий [1654 р. ПК: 66]; Зънець Касянь; Зънець Кумпанъ [1756 р. АК: 104, 278]; Зінець [1909 р. МТ: 201]; пор. Зъновъй Кваша [1756 р. АК: 50].

VI. Сучасний словник: діал. Зінець (< Зінівій) [ЕСУМ: 265].

VII. Прізвища: Зинець [ЗА: Лв м]; Зінець [РС: 401; Трійняк: 140]; Зінець [Рульова: 78].

□ѣ(□)□□ I. Походження: народний варіант від імені Зънь (див.), утворений за допомогою суфікса -к-о.

II. Приклади: Зи(н)ко Кобзисте(н)ко, 69 зв.; Зъ(н)ко Кобы(л)ка, 301 зв.; Зъ(н)ко Калениче(н)ко, 302 зв.; Зънько Литвыщєнько, 326 зв.; Зънько Хр(с)тє(н)ко, 328; Зънько Просєнько, 329 зв.; Зънько Усе(н)ко, 330 зв.; Зънько Онопрѣнько, 338 зв.; Зънько Подыйскы(й), 415 зв.

III. Варіанти, кількість носіїв: Зънько 4: П 3, Прл 1; Зъ(н)ко 5: Чрк 1, Кнв 1, Кв 2, П 1; Зънько 2: П; Зи(н)ко 1: Кнв.

IV. Прізвищеві назви: а) (у Реєстрі) Ко(р)нѣ(й) Зи(н)ко, 24; Костя Зънъкевичь, 40; Яцько Зънъченъко, 57; Я(с)ко Зи(н)че(н)ко, 61 зв.; Дмитро Зъ(н)ковичь, 61 зв.; Го(р)ди(й) Зи(н)ча(н)ко, 76; Тишко Зи(н)ковичь, 79; Конъдра(т) Зънъковъски(й), 152; Пилипъ Зънко(в)ски(й), 152; Игна(т) Зънъче(н)ко, 176 зв.; Дмитро Зънъчу(т), 178 зв.; Ва(с)ко Зинъче(н)ко, 358; Хвеско Зи(н)ковъски(й) з Броваро(в), 404; б) (в інших пам'ятках) о(д)ного по(д)даного Васка Зъ(н)ченка [Вінниця, 1603р. ДБВ: 852]; Самойло Зънченко [1756 р. АК: 175].

V. Пам'ятки, словники: панъ зънко лобоунъскыи [Острог, 1458 р. ССМ I: 412]; (жін.) Zinkowa Rutena (Зінькова Русинка) [1515 р. ЛР: 143]; городнл ... Микиты а Зънъка Ча(р)уковъски(х) с Чарукова [Луцьк, 1545 р. ЛМ: 150]; та(м) же, де(и), паро(б)ко(в) мой(х) Томаса, Семєна а Зънъка, которые на то(и) нивє моє(и) орали, и(х) побили, помо(р)довали [Житомир, 1590 р. АЖГУ: 67]; Зинко Шмат [1666 р. ПКР: 428]; Zinko Dekalo [Канів, 1775 р. АЮЗР

6/П: 184]; Зінько́ [1909 р. МТ 201]; ВП Зінчик (< від дідового імені Зиновій) [Аркушин: 393]; ВП Зінько́ (< від імені прапрадіда Зінько); родинне ВП Зінькові (< від батькового імені Зиновій); ВП Зінькович (< від дідового імені Зиновій) [Аркушин: 394]; пор.: Зѣновѣй Кваша [1756 р. АК: 50].

VI. Сучасний словник: оф. Зінько́ [ВЛ 60].

VII. Прізвища: Зинкевич, Зинкін, Зинковський, Зинченко, Зинчик, Зинчук, Зинькевич, Зиньків, Зинько, Зиньковський [ЗА: Лв м]; Зінке́вич [ГБ 49; ГК: 88; Горп: 342]; Зінків [ЗА: Лв м]; Зінкович [Близнюк: 16]; Зінко́вський [ГК: 88]; Зінченко [Горп: 18; Горпинич: 125]; Зінчик [ЗА]; Зінчу́к [ГБ 49; ГК: 88; ГТ: 105]; Зіньке́вич [ГТ: 105; Трійняк: 140]; Зіньківський [Трійняк: 140]; Зінько́ [РС: 402; Трійняк: 140; DUSC: 344]; Зінько [ЗА: Лв м; ІФ обл; Панчук: 147]; Зінько́в [Горпинич: 126; РС: 402]; Зінькове́ць [Трійняк: 140]; Зінько́вський [РС: 402]; Зіньчу́к [ЗА: Лв м; DUSC: 344]; пор. Зінич, Зіниш, Зініо́к, Зінь [DUSC: 341]; Зінько́ва (жін.) [Горпинич: 124].

Див. ще □•Ѓ□□□□.

□•Ѓ□□□□□□ I. Походження: від церк. імені Зіно́вій шляхом додавання суфікса **-иц/-иц'**: Зинов[ій] + **-иць** → Зиновиць або Зинові[й] + **-иць** → Зиновиць.

П–Ш. Зѣновиць Ю(р)євичь, 326 зв. (П).

V. Пам'ятки, словники: пор. пор. Зѣнові́й Кулакѣвскі́й [1756 р. АК: 84].

□•Ѓ□□□□ I. Походження: народний варіант від імені Зѣнь (див.), утворений за допомогою суфікса **-к-а**.

П–Ш. Зѣнька Стасе́нко, 88 зв. (Кнв).

IV. Прізвищеві назви: а) (у Реєстрі) А(н)дрѣ(й) Зи(н)че(н)ко, 22; Го(р)дѣй Зи(н)ка, 22; б) (в інших пам'ятках) Сергѣ́й Зѣнька [1756 р. АК: 183].

VII. Прізвища: Зінчин [ЗА: Лв м].

Див. ще □•Ѓ□□□□.

□•Ѓ□□ I. Походження: усічений варіант від імені Зінові́й [ЕСУМ: 264].

П. Приклади: Зѣнь Мотовиле(н)ко, 170 зв.; Зѣнь Курилонько, 184.

Ш. Варіанти, кількість носіїв: Зѣнь 2: Бр.

IV. Прізвищеві назви: а) (у Реєстрі) Данило Зѣненко, 51; Михайло Зѣнович, 124 зв.; Фе́дорь Зѣне(н)ко, 171; Сѣвхимъ Зѣневичь, 326; Максимъ Зѣнове(н)ко, 326 зв.; б) (в інших пам'ятках) Зѣнець Зѣновичь [1756 р. АК: 285].

V. Пам'ятки, словники: ва(с)ко токарю(в) телепѣвы ... прода(л) ... пасѣку на кли(м)цесѣ межи межами кри(ч)ко(м) а межи ивано(м) зине(м) [Одрехова, 1599 р. Картотека]; Зінь [1909 р. МТ: 201]; ВП Зіньо́к (< від батькового імені Зиновій); родинне ВП Зіньо́чки

(мн.) (< від дідового імені Зиновій) [Аркушин: 392]; ВП Зіна (чол.) (< від батькового імені Зиновій); ВП Зінь [Аркушин: 393].

VI. Сучасний словник: діал. Зінь (< Зіновій) [ЕСУМ: 265].

VII. Прізвища: Зиневич, Зиненко [ЗА: Льв м]; Зінич, Зіниш [DUSC: 341]; Зинюк [ЗА: Льв м; DUSC: 341]; Зинь [DUSC: 341]; Зиняк, Зіневич [ЗА: Льв м]; Зінінко [ГК: 88; Горпинич: 124]; Зінічко [Трійняк: 140]; Зінік [РС: 401]; Зініха [ЗА: Льв м]; Зінич [ГБ 49; ГК: 88; Горп.: 340; РС: 402]; Зіниш [Трійняк: 140]; Зінік, Зініч, Зінів [ЗА: Льв м]; Зінов [Горпинич: 124]; Зінович [Горп.: 284]; Зінцьо [РС: 402]; Зінчук [ЗА: Льв м]; Зінюк [ГТ: 105; РС: 402]; Зініюта [ГК: 88]; Зінь [ЗА: ІФ обл, Кв м, Льв м, Рв м; Трн м; Панчук 144; ПГ: 240; РС: 402; Рутьова: 52; DUSC: 344]; Зіньо [Трійняк: 140]; Зінік [ГБ 49; Горп.: 223; ГТ: 105; DUSC: 344].

VIII. Паралелі: білор. розм. Зінь (< Зіновій) [Суднік 36].

□ѣ□□□□ □□□. □Ѣ(□)□□.

Скорочення

АЖГУ	Акти Житомирського гродського уряду: 1590 р., 1635 р. / Підгот. до вид. В. М. Мойсієнко. – Житомир, 2004.
АКЖГУ	Актова книга Житомирського гродського уряду 1611 року // Підготували до вид. А. М. Матвієнко, В. М. Мойсієнко. – Житомир, 2002.
АКЖМУ	Актова книга Житомирського міського уряду кінця XVI ст. (1582–1588 рр.) // Підгот. до вид. М. К. Бойчук. – К., 1965.
Аркушин	Словник прізвиць північно-західної України: У 3 т. – Т. 1 / Упорядник Г. Л. Аркушин. – Луцьк, 2009.
АЮЗР	Архив Юго-Западной России, издаваемый Временной комиссией для разбора древних актов. – К., 1859 – 1914. – Ч. 1 – 8.
Бірыла	<i>Бірыла М. В.</i> Беларуская антрапанімія: Уласныя імёны, імёны-мянушкі, імёны па бацьку, прозвішчы. – Мінск, 1966.
Близнюк	<i>Близнюк Б.</i> Дипломна і курсова робота з антропонімії. Метод. посібник. – Тернопіль, 2005.
Вес	<i>Веселовский С. Б.</i> Ономастикон: Древнерусские имена, прозвища и фамилии. – М., 1974.
ВІЛ	<i>Скрипник Л. Г., Дзятківська Н. П.</i> Власні імена людей. Словник-довідник. Вид. 3-тє, випр. і доп. / За ред. В. М. Русанівського. – К., 2005.
ВКДГМ	Військові кампанії доби гетьмана Івана Мазепи в документах / Упор. Сергій Павленко. – К., 2009.
ВО	Володіння князів Острозьких на Східній Волині (за інвентарем 1620 року) / Переклад, упорядк. і передмова Ірини Ворончук. – К.-Старокостянтинів, 2001.
Войтович	Войтович Л. Князівські династії Східної Європи (кінець IX – початок XVI ст.). Склад, суспільна і політична роль. Історико-генеалогічне дослідження. – Львів, 2000.
ГБ	<i>Горпинич В. О., Бабій Ю. Б.</i> Прізвища Середньої

- ГК Наддніпрянщини (Словник). – Дніпропетровськ, 2004.
Горпинич В. О., Корнієнко І. А. Прізвища Дніпровського Припоріжжя (словник). – Дніпропетровськ, 2003.
- Горп *Горпинич В. О.* Прізвища степової України. Словник. – Дніпропетровськ, 2000.
- Горпинич *Горпинич В. О.* Вся Гуляйпільщина в іменах та прізвищах. – Дніпропетровськ, 2007.
- Гркович *Грковић М.* Речник личних имена код Срба. – Београд, 1977.
- ГТ *Горпинич В. О., Тимченко Т. В.* Прізвища правобережного Степу. Словник. – Дніпропетровськ, 2005.
- ДБВ Документи Брацлавського воєводства 1566 – 1606 років / Упорядники М. Крикун, О. Піддубняк. Вступ М. Крикуна. – Львів, 2008.
- Демчук *Демчук М. О.* Слов'янські автохтонні особові власні імена в побуті українців XIV – XVII ст. – К., 1988.
- ДМВН Ділова мова Волині і Наддніпрянщини XVII ст. (Зб. актових документів) / Підгот. до вид. В. В. Німчук, В. М. Русанівський, К. С. Симонова та ін. – К., 1981.
- ДНРМ Ділова і народно-розмовна мова XVIII ст. (Матеріали сотенних канцелярій і ратуш Лівобережної України) / Підгот. до вид. В. А. Передрієнко. – К., 1976.
- ЕСУМ Етимологічний словник української мови / За ред. О. С. Мельничука: У 7 т. – Т. II. – 570 с.
- ЄЄ Євсевієве Євангеліє 1283 року / Відп. ред. В. В. Німчук. – К., 2001.
- ЗА Записи автора: Романа Осташа
- Зализняк *Зализняк А. А.* Древненовгородский диалект. – М., 1995.
- Картотека Картотека Словника української мови XVI – першої половини XVII ст. Зберігається у відділі української мови Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України у м. Львові. – Рукопис.
- Козлова *Козлова Р. М.* И.-е. *sel- „течь”, „двигаться, прыгать” в славянской гидронимии (континуанты посл. *Sьlъmъ, *Sьlma, *Sьlmo) // Студії з ономастики та етимології. 2006 / Відп. ред. О. П. Карпенко. – К., 2006. – С. 61 – 75.
- Кривошея *Кривошея В.* Персональний склад козацької старшини армії Богдана Хмельницького
<http://www.patent.net.ua/intellectus/cossacks/32/ua.html>
- Крикун *Крикун М.* Перепис Подільського козацького полку 1659 року // Крикун М. Між війною і радою. – Львів, 2006. – С. 67 – 97.
- ЛБ Лексикон словенороський Памви Беринди / Підгот. тексту і вступна стаття В. В. Німчука. – К., 1961.
- ЛМ Литовська метрика. Книга 561. Ревізії українських замків 1545 року / Підготував В. Кравченко. – К., 2005.
- ЛНБ 5 Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАН України. Відділ рукописів, фонд 5 (фонд Оссолінських).
- ЛРК Лохвицька ратушна книга другої половини XVII ст.: (Зб. актових документів) / Підгот. до видання О. М. Маштабей, В. Г. Самійленко, Б. А. Шарпило. – К., 1986.
- ЛСБ Документи Львівського Ставропігійського братства: рукопис

- к. XVI – серед. XVII ст. Зберігається у Львівському державному історичному архіві, ф. 129, оп. 1.
- МДБП Московская деловая и бытовая письменность XVII века / Изд. подгот. С. И. Котков, А. С. Орешников, И. С. Филиппова. – М.: Наука, 1968.
- МІГ Матеріали до історії Галичини / Акти з року 1648 – 1651 / Зібр. і впоряд. С. Томашевський. – Львів: Наукове товариство ім. Т. Г. Шевченка, 1901. – Т. 1 – 2.
- Мойсієнко *Мойсієнко В.* Метрична книга села Мелені – пам'ятка української мови XVIII століття // Діалектологічні студії. 5: Фонетика, морфологія, словотвір / Відп. ред. П. Ю. Грищенко, Н. В. Хобзей. – Львів, 2005. – С. 49 – 57.
- Мойсієнко 2006 *Мойсієнко В. М.* Північне наріччя української мови в XVI – XVII ст. Фонетика. Автореф. дис. ... докт. філол. наук: 10.02.01. – К., 2006.
- МТ *Михальчук К., Тимченко Є.* Програма для збирання діалектичних одмін української мови. – К., 1909.
- Ост 2004 *Остап Р. І.* Українські власні особові імена середини XVII століття як об'єкт лексикографії / Діалектологічні студії. – Вип. 4: Школи, постаті, проблеми / Відп. ред. П. Ю. Грищенко, Н. В. Хобзей. – Львів, 2004. – С. 392 – 410.
- Панцьо *Панцьо С. Є.* Антропонімія Лемківщини. – Тернопіль, 1995.
- Панчук *Панчук Г.* Антропонімія Опілля. – Тернопіль, 2001.
- ПІГ *Піпаши Ю., Галас Б.* Матеріали до словника гуцульських говірок (Косівська Поляна і Росішка Рахівського району Закарпатської області). – Ужгород, 2005.
- ПК Присяжні книги 1654 р. Білоцерківський та Ніжинський полки / Упоряд. Ю. Мищик, М. Кравець. К., 2003.
- ПКР Переписні книги 1666 року / Підготував до друку і зредагував В. О. Романовський. – К., 1933.
- Редько *Редько Ю. К.* Довідник українських прізвищ. – К., 1968.
- Роспонд *Роспонд С.* Структура и классификация древневосточнославянских антропонимов (Имена) // Вопросы языкознания. – 1965. – № 3.
- РС *Редько Ю. К.* Словник сучасних українських прізвищ. – Т. I. – Львів, 2007.
- РСВО Ревизская сказка войсковых обывателей города Харькова 1782 года. – Харьков, 2007.
- Рутьова *Рутьова Н. І.* Прізвища як один із антропонімних класів. Навчальний посібник. – Чернівці, 2004.
- СММ Словник мікротопонімів і мікрогідронімів північно-західної України та суміжних земель / Упоряд. Г. Л. Аркушин. – Т. 1. – Луцьк, 2006.
- ССМ Словник староукраїнської мови XIV – XV ст. – Т. 1. – К., 1977.
- Суднік Слоўнік асабовых імён. / Укладальнік М. Р. Суднік. – Мінск, 1965.
- Трійняк *Трійняк І. І.* Словник українських імен / Відп. ред. І. М. Железняк. – К., 2005.
- Тупиков. *Тупиков Н. М.* Словарь древнерусских личных собственных имён. – М., 2004.

УГХ	Українська гімназія в Холмі 1940 – 1944 рр. Книга пам'яті. – Львів, 1997.
Ун 2004	Універсали українських гетьманів від Івана Виговського до Івана Самойловича (1657 – 1687). – К.-Львів, 2004.
ХП	Харківський перепис р. 1660 (Перепис Слобожанщини Ф. Т. Пестрикова й С. С. Ушакова) // Записки іст.-філол. відділу ВУАН. – 1928. – Кн. XXI. – С. 129 – 173.
Чучка	Чучка П. П. Прізвища закарпатських українців. Історико-етимологічний словник. – Львів, 2005.
Чучка 2008	Чучка П. П. Антропонімія Закарпаття. – Ужгород, 2008.
Шамрай	Шамрай М. А. Маргіналії в стародруках кириличного шрифту 15 – 17 ст. з фонду Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – К., 2005.
Шеремета	Шеремета С. В. Антропонімія північної Тернопільщини: Дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. – Тернопіль, 2002. – Рукопис.
Юридика	Юридика монастиря св. Юрія. – Львів, XVI ст. – Зберігається у фондах Львівського національного музею, шифр 140.
Яшук	Яшук Л. В. Антропонімія Житомирщини XVI – XVII ст. Дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. – Житомир, 2008. – Т. I – II. – Рукопис.
Dict	Stephen P. Holutiak-Hallick. Jr. Dictionary of Ukrainian surnames in the United States. – Slavic Onomastic Research Group, 1994.
DUSC	Bogdan F. Dictionary of Ukrainian surnames in Canada. – Winnipeg–Vancouver, 1974.
Нук	Нук І. Імiona chrzestne mieszczan Krzemieńca w XVI wieku / Новітня філологія. – № 1 (21). – Миколаїв, 2005. – С. 117 – 133.
Szulowska	Szulowska W. Antroponimia chłopska na Ukrainie prawobrzeżnej w XVII wieku // Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej. 32. – Warszawa, 1995. – S. 273 – 284.
Vincenz	André de Vincenz. Traité d'anthroponymie houtzoule / Forum slavicum. Band 18. – München, 1970.

Осуществлен лексикографический анализ мужских собственных имен со списков Реестра Войска Запорожского 1649 года с начальной З. Приведены соответствия с памятников разных регионов Украины, прокомментировано происхождение онимов.

In the article it was made the lexicographical analysis of masculine personal names from the list of the regiment list Zaporizian army 1649 year with the capital letter Z. The accordances from the monuments of different regions of Ukraine were cited and the origin of onyms were commented.